

Pr. 20. Num. 39.

1768, 56.

21

EXERCITATIO IURIDICA
QVAESTIONEM CONTINENS

15
**VTRVM DONATIO
OMNIUM BONORVM
VALEAT**

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
AVCTORITATE

P R A E S I D E

**D. FRIDERICO GOTTLIEB
ZOLLERO**

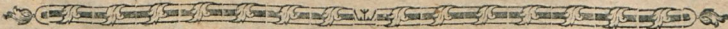
COD. P. P. ECCLES. CATHEDR. MARTISII. CAUSIVL. CVRSIAE
IN PROVINCIA SVPERIORI SVB. CVRSIV. INFERIOR. NEC
NON FACVLT. SVBIV. ADVESSORE ET ACADEMIAE
DECEMVIRO

IN AVDITORIO ICTORVM

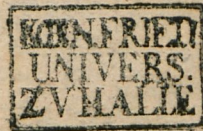
D. XXII. FEBRVAR. MDCCLXVIII.

PVBLICE DEFENDET

CAROLVS AVGVSTVS NEVMEJSTER
D R E S D.

L I P S I A E
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

P. 22
15

UNIVERSITÄT JENA
BIBLIOTHEK

NR 1 M 10 N 110

OMNINO BONORUM

IN LEA

UNIVERSITÄT JENA

LIBRARY

UNIVERSITÄT JENA

UNIVERSITÄT JENA

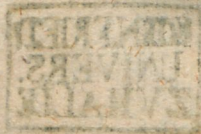
UNIVERSITÄT JENA

UNIVERSITÄT JENA

UNIVERSITÄT JENA

LIBRARY

UNIVERSITÄT JENA

555

V I R O
P L U R I M V M R E V E R E N D O
A T Q V E
D O C T I S S I M O
M. IOANNI CHRISTOPHORO
N E V M E I S T E R O
P A S T O R I A D A E D E M S. A N N A E
M E R I T I S S I M O
E T M I N I S T E R I I E C C L E S I A S T. D R E S D E N S I S
S E N I O R I

SALVTEM EAMQUE DEVOTISSIMAM

DICIT

ALIVE

DOCTISSIMO

M. JOANNI CHRISTOPHORO

NEUMEISTERO

PASTORI AD APOSTOLICAM S. SEDE

CONSESSIMO

ET MINISTERIO S. FILIVS

CAROLVS AVGVSTVS NEUMEISTER.

PATRIS SUMME VENERAN-
DI nomen est, quo hoc scri-
ptum Academicum publicae discepta-
tioni expositum prae aliis omnibus insignire volui
ac debui. Benignitatem TVAM et propensum
in me animum uti ingenue expendo: ita TIBI
me plurimum debere haud inuitus agnosco. Qui
me non tantum in prosequendis studiis satis libe-
raliter habuisti, sed in vniuersum omnia beneficia,
quae ab amantissimo parente in filium proficisci
possunt, copiose accumulasti, gratitudinis meae
iam pridem monumentum merebaris. Et si autem
materia huius exercitationis a TVO, PATER
mibi maxime DEVENERANDE, Vitae
genere aliena videatur: nihil tamen causae fuit,

A 3

quare

quare non TVO haec ipsa iudicio committerem,
quum scirem, quicquid a negotiis Ecclesiasticis
datur laxamenti, id et aliis scientiis, adeoque
ipsi Iurisprudentiae a TE impendi. Ceterum in
votis habeo, ut permultis adhuc occasionibus pos-
sim ostendere, immo publice significare, quanta
cum reuerentia, submissione animi, deuotione ac
summa gratitudine per omne vitae meae tempus
TIBI sim obstrictissimus. Sic OMNIPOTENTIA
COELESTIS TIBI producat
vitam, mala senectutis, quibus confligeris, leniat
et minuat, TEque Ecclesiae, immo familiae TVAE,
adeoque mihi filio, qui parentis manus exoseulor,
diu superesse iubeat!

§. I.

Diversi sunt modi, quibus dominium rei
 nobis competentis in alterum transferre
 licet. Libera enim dispositio effectum
 domini constituens efficit, ut ex quacunque causa,
 dummodo impedimentum lege adprobatum non ob-
 stet, adquirere, et alios rerum nostrarum participes
 reddere queamus. Hanc ob causam non solum vlti-
 ma voluntate, sed etiam inter viuos, quod potissimum
 per

per contractum vel pactum fit, augemus substantiam, et conditionem nostram eo modo, quem natura hominibus inscripsit, reddimus meliorem. Ad posteriorem classem imprimis referenda est donatio, quae, cum ex mera liberalitate domini alteri aliquid tribuat, titulus lucratius vocatur. Non equidem huius loci est, inquirere, vtrum donatio pactis vel contractibus sit adnumeranda, id tantum dixisse sufficiat, errasse *C. ASTRENSEM* et *ANTONIUM FABRUM*, qui in rationabilibus *libro XIX. Tit. V. p. 642.* existimat *IUSTINIANUM* huic negotio inter contractus nominatos dedisse locum. Ratio enim ab eodem ex *L. 35. §. ult. C. de donat.* desumpta, quod nempe solo consensu nudoque pacto fieri possit, nihil probat; constat potius Imperatorem hoc pactum nudum, ex quo in regula nulla competebat actio, confirmasse, et speciali constitutione effectum obligandi eidem suppeditasse, quae negotia,

cum

cum ex singulari dispositione valeant, pacta legitima
vocantur. Quamvis, quod sponte profiterur, haec
distinctio moribus hodiernis sit inanis, cum Iure Ger-
manico ex quolibet pacto, quod finem eundemque li-
citur habet, cum effectu agi possit.

§. II.

Variae dantur donationis species, quae prolixiori
filo ab illis, qui systemata iuris conscripserunt, per-
tractantur, quare, illas vt recenseamus, non est neces-
sarium. Unica tantum quaestio nobis in praesenti disceptan-
di praebebit occasionem. Fingamus nempe casum:
TITIVM omnia bona sua, tam praesentia quam futu-
ra, mobilia et immobilia pariter ac iura donatione inter-
vivos reliquisse PAULLO, sibi que nihil, de quo dispo-
nere possit, retinuisse. Quaeitur, vtrum TITIVS
ex post facto donationem ex capite nullitatis impugnare
possit,

possit, vel an eadem secundum leges et obseruantiam
fori valeat?

§. III.

Non vna eademque Doctorum de hac re est sen-
tentia. Nonnulli adfirmatiuam opinionem eandemque
legibus conuenientem defendunt, alii libertatis princi-
pia sectantes id prorsus negant. Quae decisio defen-
di possit, iam inquiramus! Negantibus potissimum ac-
cedit CARPZOVIVS *P. II. Const. El. XII. def. 26.* cu-
ius ratio potissimum in eo consistit, quod donator, qui
omnia donat bona, sibi facultatem testandi adimat; et
consentientem hac in causa habet SCHNEIDEW. ad
Tit. Instit. de donatione inter viuos p. 94. Assistere huic
sententiae videtur principium Iuris et fauor vltimarum
voluntatum, ob quem leges, ne pactis restringatur li-
centia testandi, prohibuerunt. Hac ex causa *L. 52. §. 9.*

ff. pra

ff. pro Socio, P A P I N I A N V S respondit: societatem non posse ultra mortem porrigi, et ideo nec libertatem de supremis iudiciis quemquam constringere posse. Et in *L. 15. C. de Pact.* Imperatores disertis disponunt verbis: Pactum, quod dotali instrumento comprehensum est, ut, si pater vita fungeretur, ex aequa portione ea, quae nucebat, cum fratre haeres patris sui esset, neque ullam obligationem contrahere, neque libertatem testamenti faciendi mulieris patri potuit auferre. Qua ex causa stipulatio hoc modo concepta: Si heredem me non feceris, tantum dare spondes? *l. 61. ff. de Verb. oblig.* in utilis dicitur. Quod si itaque Iure Ciuili potestas testandi pacto non potuerit restringi, nec donationem, quae est species pacti, de omnibus bonis fieri posse videtur, cum tali ratione donotari facultas vltima voluntate de patrimonio disponendi auferatur.

§. IV.

Distinguere equidem alii solent inter donationem simplicem et reciprocam, et posteriorem, quamvis concernat omnia bona, validam esse credunt. Ast cum diuersitatis ratio dari nequeat, et causa, ex qua prohibetur donatio simplex, haud deficiat in reciproca, pariterque per hanc adimatur potestas testandi, huic sententiae subscribendum non censemus. Quam ob rem CARPZOV. *Resp. Lib. V. Resp. LXV.* praecedendo testatur, eandem pro inualida fuisse pronunciatam.

§. V.

Aliam rationem, ex qua donatio omnium bonorum non sit admittenda, in eo quaerunt, quod videlicet per illam donatori necessaria vitae subsidia subtrahantur, quod tamen bonis moribus et saluti Reipublicae repugnaret. Si ratio adiecta esset vera, haec sententia

tia

tia omnino sibi locum vindicaret, cum pacta, quae
offendunt salutem reipublicae, quae est lex suprema,
cui omnes obtemperare tenentur, et bonos mores lae-
dunt, legibus pariter hac aequitate destituantur effectu.
Aest cum ratio eadem sit minus adaequata, nec decisio-
nem certam efficiat, veritasque adfertur omnibus numeris
absoluta dici nequit. Prospiciet enim donator, si sapit,
sibi pacto adiecto, et a donatario alimenta necessaria, ne
egeat, stipulabitur. Quod si non observauerit, suae
culpaee damnus inde resultans est adscribendum, et
aequiparatur illi, qui nimia prodigalitate bonis lapsus, in
eam incidit conditionem, ut victum et amictum sibi pa-
rare nequeat, sed potius mendicantium more ubique
errare cogatur. Inutile est reipublicae membrum, quod
cum de conseruatione suimetipsum non cogitat, nec sa-
lutem reipublicae augere nec eidem praecudicare potest.
Et fingas etiam, donatorem per pactum sibi non pro-
pexisse,

spexisse, curam huius rei habebit iudex, quem, vt actio-
nes ciuium inquirat et dirigat, leges stringunt. **Pin-**
guius enim ait **PAVLVS** et **TRYPHONINVS l. 49.**
et 50. ff. de re iudicata: pinguius succurrere debemus do-
natori, quam ei qui verum debitum persolvere compel-
litur, ne liberalitate sua inops fieri periclitetur. Hinc
donatio, quae excedit summam quingentorum solidor-
um, aliter non valet, nisi accesserit insinuatio iudi-
cialis, circa quam iudex potissimum ad personam do-
natoris, vtrum vitae subsidia necessaria retineat; et ad
personam donatarii, in qua conditione sit constituta,
respicere tenetur.

§. VI.

Meliori iure sententiam, quod donatio omnium bo-
norum valeat, defendendam esse censemus; id, quod partim
ex natura actus, partim ex auctoritate legum probari potest.

Donatio, vti ex praemissis constat, proficiscitur ex mera li-
beralitate

beralitate eius, qui est dominus rerum suarum; domino competit liberrima de re sua disponendi potestas, nisi lege aut pacto vel testamento sit restricta; Quemadmodum itaque quis distrahere et vendere res potest, ita quoque datur facultas donandi, cum diuersitatis ratio, quae hanc liberalitatem restringit, non existat. **Distinctio**, quod venditio sit titulus onerosus, donatio vero lucratius, nihil efficit: sufficit enim, donatorem esse dominum, nec improbari pactum liberatorium, quo creditor debitori id, quod de iure poterat exigere, remittit. Multo minus obstat fauor vltimarum voluntatum, quae per donationem omnium bonorum restringuntur et plane tolluntur, cum partim Iure Germanico pacta, quibus nobis facultatem testandi adimere solemus, valeant, partim etiam leges Ciuiles in contrarium nihil disponant, sed, quatenus ad probationem sententiae aduersae citantur, de longe diuerso casu differant. **Testamenta** etenim

in

in fauorem patrisfamilias, vt praerogatiua gaudeat libere
 de rebus suis disponendi, et praerogatiuam ciuibus ex
 statu competentem possit exercere, iure Ciuili sunt in-
 uenta: Quum vero quilibet fauori pro se introducto possit
 renunciare, satis superque constat, in arbitrio eius
 esse positum, utrum inter viuos vel mortis causa de re-
 bus suis, dummodo alterius ius quaesitum non auferatur,
 velit disponere: Nec praecidium exinde oritur Reipub-
 licae, quippe quae bona moribundorum in regulam
 non potest occupare, nisi sint vacantia. *Ipse CARP-*
ZOVIVS, quamuis contra nos sentiat *P. II. Conft. Elect.*
XII. def. 26. n. 4. sententiam defendendam esse confiteri
 cogitur ex regula iuris, quam n. 6. profert, nempe quod
 nemini auferri possit libera testandi facultas, quod prin-
 cipium, cum legibus sit conueniens, decisionem, quae
 ex communi opinione, quae ius non efficit, auctorita-
 tem nanciscitur, vincit.

§. VII. Adiungunt et nostrae opinioni eandemque confir-
mant leges; IUSTINIANVS nempe L. 35. §. 4. C. de
donat. his utitur verbis: Sed si quis vniuersitatis faciat
donationem, siue bellis, siue dimidiae partis suae substan-
tiae, siue tertiae, siue quartaë, siue quantaecunque vel
totius, si non de inofficiosis donationibus ratio in hoc
reclamauerit, coarctari donatorem legis nostrae auctori-
tate tantum, quantum donauit, praestare; obseruatione
et hic monumentorum (secundum quod iam sanximus)
omnimodo requirenda, et §. 5. rem adhuc plenius expo-
nit: Sin vero, ait, et hoc praetermissum sit, et vsumfru-
ctum minime detinuerit, nihilominus ex lege nostra ne-
cessitatem ei imponi etiam tradere hoc, quod donare
existimauit: vt non ex hoc inutilis sit donatio, quod
res non traditae sunt: nec confirmetur ex traditione do-

101334

C

natio,

natio, sed liberalitatem plenam et secundum legem nostram perfectissimam constitutam necessarius traditionis effectus sequatur, et necessitatem habeat donator omnimodo vel res vel partem substantiae, quam nominauerit, vel totam substantiam tradere. Probat Imperator in hac lege, quod donatio circa vniuersam donatoris substantiam possit versari, nec requirit, vt donator certam partem, de qua habeat licentiam testandi, retineat, sed tantum eius arbitrio relinquit, vtrum sibi prospicere, et pacto aliquid hac de causa adiacere velit. Hinc verbis initialibus §. 5. distinguit: vtrum donator sibi reseruaue- rit vsumfructum rerum, quas per donationem in acceptantem transfudit, nec ne; et in posteriore casu demonstrat, hoc non impedire traditionem, sed pacto esse insistendum, vt ex voluntate donantis actus plenariam consequatur interpretationem. Quin itaque Imperator

perator huic pacto largiatur effectum, nullo respectu habito ad quantitatem bonorum, sed. potius vniuersam substantiam transferri posse diserte disponat, procul dubio restrictio, quam addere solent Doctores, cum, lege non distinguente, nec nostrum sit vt distinguamus solido destituitur fundamanto.

§. VIII.

Obstare equidem videtur Ius Saxonicum Prouinciale *L. I. art. 52.* Ohne der Erben Laub und ohne Gericht mag kein Mann sein eigen Gut, noch seine Leut vergeben: Bergiebt er es aber wider Recht ohne der Erben Urlaub, die Erben mögen sich ihres Guts wohl unterwinden mit Recht, als ob der todt wäre, der es gab, darum, daß er es nicht vergeben mochte. Generaliter in hoc textu prospicitur heredibus ab intestato venientibus, ne bona, quae post

mortem ad illos iure deuoluuntur, in ipsorum praeiudicium alienentur, et in casu contrauentionis ipsis tribuitur dominium, vi cuius actum alienationis impugnet, et actione vindicatoria contra possessores rerum initio modo alienatarum agere possint. Ex hac itaque decisione utique prohibita esset donatio omnium bonorum, quae cum ad species alienationis refertur omnino ius succedendi ab intestato aufert. Sed sententiam in citato textu pro vniuersali non esse habendam, demonstrat Elector Saxonicus *P. II. Const. Elect. XII.* qui vocabulum, quo utitur Ius Prouinciale: *Eigen*, non de omnibus intelligit bonis, sed tantum ad auita, quae germanice *Stamm-Güter* vocantur, restringit, eoque ipso retractum legale, qui ex *Const. Elect. XXXII. P. II.* consanguineis certo modo competit, probat. In super declarat, alienationem bonorum in tantum non valere,

in

in quantum fraus fiat legitimae, quam descendentes de iure ex bonis parentum sibi vindicant, et, vt iudices hifce perfonis quouis modo prospiciant, iubet. Probat quoque hanc sententiam praxis quotidiana. Quodfi enim textus Iuris Prouincialis vniuersalem constitueret regulam, nullo modo valerent pacta successoria, per quae successiones ab intestato restringuntur, et cognatis ius hereditatem consequendi adimitur.

§. IX.

Sed quid sentiendum de interpretatione donationis, quando de mente donantis non satis constat? Ponas casum: Titium Caio omnia donasse bona, nullamque eorum partem sibi reseruasse. Ex post facto vel forte vel iure hereditario aut alio titulo patrimonium donantis augetur; quaeritur, vtrum donatarius et hoc

augmentum appetere, eamque ob causam contra donan-
 tem ex pacto agere possit? Adfirmatiua sententia obti-
 nere videtur, si ad verba pacti, quod donator cum do-
 natario celebravit, respicere voluerimus. Dum enim
 donator vniuersorum bonorum fecit mentionem, et vt
 illa donatario obuenant, voluit, procul dubio id egisse
 praesumitur, vt tam bona praesentia quam futura sub ea-
 dem vniuersitate comprehendantur. Conuenit haec
 praesumptio regulis interpretationis, secundum quam is,
 qui omne dicit, nihil excludit, et interpretationem vbe-
 riores, quamuis aliud in mente retinuerit, pati tenetur.
 Et cum in dubio explicatio contra illum sit facienda, qui
 clarius loqui potuisset et debuisset, sibi imputet donator,
 qui donationem, quam de bonis tantum praesentibus
 inire volebat, ad illum casum expresse non restrinxit,
 nec bona futura et ex post facto contingentia sibi refer-
 uauit.

uauit. Ast his non obstantibus uerior nihilominus et iuri conuenientior mihi uidetur sententia, donatio potestatem exigendi bona futura penitus esse deneganda. Non equidem defendam opinionem aliorum, donationem esse negotium stricti iuris, cum omnes conuentiones strictum ius et bonam fidem simul contineant, nec separatim stricti iuris uel honae fidei dici possint, nihilominus tamen ex natura negotii dependere interpretationem, demonstro. In omnibus nempe negotiis ad tempus, quo eadem sunt celebrata, est respiciendum, et secundum illud, si obuenerit dubium, decisio ferenda. Iam uero si considerare uelimus donationem, extra dubium est, contrahentes respexisse ad quantitatem substantiae, quae eo tempore, quo conuentionem perficiebant, aderat. Augmentum enim ignorabant, nec tale praeuidere poterant, et cum ad non
cogitata

cogitata nulla valeat extensio, insuper in obscuris,
 sec. *L. 9. ff. de Regul. Iur.* quod minimum, est se-
 quendum, de bonis ex post facto donatori accedenti-
 bus donatio non est intelligenda, sed potius donatario
 imputandum, quod de bonis futuris sibi non prospexerit.
 Quam sententiam quoque confirmat *MENCK.* in *Pand.*
 ad *Libr. XXXIX. Tit. V. §. 12.* et *STRYCK.* *VI. Mo-*
dern. ad h. t. §. 9.

Leipzig, Diss., 1768 P-Z

X 241 7957

Pr. 20. Num. 39.

1768, 56.

21

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

IO IVRJDICA
M CONTINENS

DONATIO BONORVM LEAT

Y A M
ORVM ORDINIS

RITATE
E S J D E

CO GOTTLIEB
L E R O

MARTIN. CAPITVL. CVRIAE
IVD. CVRAT. INFERIOR. NEC
SESSORE ET ACADEMIAS
MVRO

IO ICTORVM
AR. MDCCLXVIII.

DEFENDET
TVS NEVMEJSTER
ESD.

S I A E
LANGENHEMIA.

